

EIROPADOME

**Briselē, 2011. gada 25. martā
(OR. en)**

EUCO 10/11

**CO EUR 6
CONCL 3**

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsekretariāts

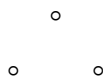
Saņēmējs: delegācijas

Temats: **EIROPADOME
2011. GADA 24. UN 25. MARTS**

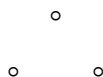
SECINĀJUMI

Pielikumā pievienoti Eiropadomes (2011. gada 24. un 25. marts) secinājumi.

Mēs izsakām visdziļāko līdzjūtību par daudzajām zaudētajām dzīvībām Japānā un paužam solidaritāti ar Japānas tautu un valdību. ES pilsoņi domās ir līdzās daudzajiem tūkstošiem ģimeņu, kuras ir zaudējušas tuviniekus, un tiem simtiem tūkstošiem cilvēku, kuriem dzīve ir jāsāk no jauna un ir jāatjauno savas kopienas. Mēs paužam atzinību par Japānas iestāžu ātro un izlēmīgo rīcību. Atgādinot par ES un Japānas ilgo draudzību un ciešajām politiskajām un saimnieciskajām saitēm, mēs esam apņēmības pilni atbalstīt Japānas centienus pārvarēt grūtības, ar kurām tā ir saskārusies.

Pēdējo mēnešu laikā Eiropa ir bijusi pakļauta nopietnai finanšu krīzei. Lai gan pašlaik Eiropā ir vērojama ekonomikas atveseļošanās, apdraudējumi vēl arvien pastāv, un mums ir jāturpina apņēmīgi rīkoties. Šodien mēs pieņemām vispusīgu pasākumu kopumu, kuram būtu mums jāpalīdz atstāt finanšu krīzi aiz muguras un turpināt virzīties uz ilgtspējīgu izaugsmi. Šis pasākumu kopums stiprinās Eiropas Savienības ekonomikas pārvaldību un nodrošinās visas eurozonas ilgtermiņa stabilitāti. Mēs arī vienojamies par stingru rīcību ES mērogā, lai stimulētu izaugsmi, stiprinot vienoto tirgu, samazinot kopējo regulējuma slogu un veicinot tirdzniecību ar trešām valstīm. Mēs apspriedām smago situāciju Lībijā, paužot gandarījumu pēc ANO DP Rezolūcijas 1973 pieņemšanas un uzsverot apņēmību veicināt tās īstenošanu. Attiecībā uz dienvidu kaimiņreģionu mēs atkārtoti apstiprinājam apņēmību izstrādāt jaunu partnerību ar šo reģionu un aicinājam strauji īstenot 2011. gada 11. martā pieņemtās norādes; mēs vienojamies par pirmajiem konkrētajiem pasākumiem, kā dienvidu kaimiņreģionu atbalstīt īstermiņā. Visbeidzot, mēs apspriedām pieredzi, kas gūta saistībā ar notikumiem Japānā, it īpaši kodoldrošības jomā.

I. EKONOMIKAS POLITIKA

1. Eiropadome šodien pieņēma vispusīgu pasākumu kopumu, kuri paredzēti, lai reaģētu uz krīzi, saglabātu finanšu stabilitāti un liktu pamatu gudrai, ilgtspējīgai, sociāli integrējošai un nodarbinātību veicinošai izaugsmei. Tas stiprinās eurozonas un Eiropas Savienības ekonomikas pārvaldību un konkurētspēju.

Eiropas pusgada īstenošana – stratēģija "Eiropa 2020", fiskālā konsolidācija un strukturālas reformas

2. Saistībā ar jauno Eiropas pusgada sistēmu Eiropadome apstiprināja fiskālās konsolidācijas un strukturālās reformas prioritātes¹. Eiropadome uzsvēra, ka prioritātei ir jābūt stabilu budžetu un fiskālās ilgtspējas atjaunošanai, bezdarba samazināšanai ar darbaspēka tirgus reformu palīdzību un jauniem centieniem stiprināt izaugsmi. Visas dalībvalstis šīs prioritātes izvērsīs konkrētos pasākumos, ko paredzēts iekļaut to stabilitātes vai konverģences programmās un valstu reformu programmās. Ņemot to vērā, Komisija laikus nāks klajā ar konkrētām valstīm adresētu atzinumu un ieteikumu priekšlikumiem, lai tos varētu pieņemt pirms Eiropadomes jūnija sanāksmes.
3. Konkrēti, dalībvalstis nāks klajā ar daudzgadu konsolidācijas plānu, kurā būs iekļauti konkrēti mērķi budžeta deficīta, ieņēmumu un izdevumu jomā, stratēģija, ar kuru šos mērķus ir iecerēts sasniegt, un tās īstenošanas grafiks. Fiskālajai politikai 2012. gadam vajadzētu būt vērstai uz to, lai atjaunotu uzticēšanos, panākot, ka parādu tendences atgriežas ilgtspējīgā līmenī, un nodrošinot, ka termiņā, par ko vienojusies Padome, budžeta deficīts atkal tiek samazināts līdz tādām līmenim, kas nepārsniedz 3 % no IKP. Lielākajā daļā gadījumu tam ir vajadzīga ikgadēja strukturāla korekcija, kura krietni pārsniedz 0,5 % no IKP. Konsolidācija būtu pirmais, kas darāms tajās dalībvalstīs, kurās ir ļoti liels strukturāls deficīts vai ļoti augsts vai strauji pieaugošs valsts parāda līmenis.

¹ Saskaņā ar Padomes 2011. gada 15. februāra un 7. marta secinājumiem un ņemot vērā Komisijas Gada izaugsmes pētījumu. Sk. arī prezidentvalsts 2011. gada 16. marta kopsavilkuma ziņojumu.

4. Līdzās fiskālās konsolidācijas centieniem ir jāīsteno izaugsmi sekmējošas strukturālas reformas. Tādēļ dalībvalstis uzsver savu apņemību īstenot stratēģiju "Eiropa 2020". Konkrēti, tās īstenos pasākumus, lai:
- padarītu darbu pievilcīgāku;
 - palīdzētu bezdarbniekiem atgriezties darbā;
 - izskaustu nabadzību un sekmētu sociālo iekļaušanu;
 - veiktu ieguldījumus izglītībā un apmācībā;
 - līdzsvarotu drošību un elastīgumu;
 - reformētu pensiju sistēmas;
 - izaugsmes finansēšanai piesaistītu privāto kapitālu;
 - stiprinātu pētniecību un inovāciju;
 - dotu rentablu pieeju energoresursiem, kā arī stiprinātu energoefektivitātes politiku.
5. Dalībvalstis noteiks galvenos pasākumus, kas vajadzīgi, lai virzītos uz stratēģijas "Eiropa 2020" pamatmērķu sasniegšanu, par kuriem vienojās 2010. gada jūnijā. Turklāt tās nāks klajā ar politikas pasākumiem, lai koriģētu nelabvēlīgu un noturīgu makroekonomikas nelīdzsvarotību un uzlabotu konkurētspēju.
6. Īstenojot tādu politiku un lai nodrošinātu plašu līdzatbildību par to, notiks cieša sadarbība ar Eiropas Parlamentu un citām ES iestādēm un padomdevējām struktūrām (Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, Reģionu komiteju), pilnīgi iesaistot valstu parlamentus, sociālos partnerus, reģionus un citas ieinteresētās puses.

7. Būtiska nozīme izaugsmes un nodarbinātības nodrošināšanā un konkurētspējas veicināšanā ir vienotajam tirgum. Eiropadome pauž gandarījumu par Komisijas ieceri nākt klajā ar vienotā tirgus aktu un aicina Eiropas Parlamentu un Padomi līdz 2012. gada beigām pieņemt pirmo prioritāro pasākumu kopumu, lai vienotajam tirgum dotu jaunu impulsu. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš pasākumiem, kas sekmē izaugsmi, rada darbavietas un sniedz uzskatāmus rezultātus iedzīvotājiem un uzņēmumiem. Uzsvars būtu jāliek arī uz digitālā vienotā tirgus izveides pabeigšanu. Būtu jāsamazina kopējais regulējuma slogs, it īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem gan Eiropas, gan valstu līmenī. Komisija par šo jautājumu ziņos līdz vasaras sākumam. Eiropadome arī puda gandarījumu par Komisijas ieceri ierosināt veidus, kā mikrouzņēmumus atbrīvot no noteikta regulējuma nākotnē. Pamatojoties uz Komisijas paziņojumu "Perspektīvā: funkcionālāks pakalpojumu vienotais tirgus", Eiropadome aicina dalībvalstis pilnīgi īstenot Pakalpojumu direktīvu un aicina Komisiju un dalībvalstis vajadzības gadījumā īstenot turpmākus pasākumus, lai uzlabotu pakalpojumu iekšējo tirgu.
8. Svarīgs ir arī vienotā tirgus ārējais aspekts, un uzmanība būtu jāpievērš brīvas, taisnīgas un atvērtas tirdzniecības veicināšanai, uzsvāru liekot uz PTO Dohas sarunu kārtas pabeigšanu un brīvas tirdzniecības nolīgumu noslēgšanu 2011. gadā saskaņā ar Eiropadomes 2010. gada 16. septembra sanāksmes secinājumiem. Būtu strauji jāturpina darbs šajā jomā, balstoties uz Komisijas ziņojumu, kurā izklāstītas prioritātes tirdzniecības šķēršļu likvidēšanai trešās valstīs.

Pārvaldības stiprināšana

9. Sešu tiesību aktu priekšlikumu kopumam ekonomikas pārvaldības jomā ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu stingrāku fiskālo disciplīnu un nepieļautu pārmērīgu makroekonomikas nelīdzsvarotību. Šis kopums ietver Stabilitātes un izaugsmes pakta reformu, kuras mērķis ir stiprināt fiskālās politikas uzraudzību un konsekventāk un agrāk piemērot izpildes pasākumus, jaunus noteikumus par valstu fiskālajām sistēmām un jaunu makroekonomikas nelīdzsvarotības uzraudzības sistēmu.
10. Eiropadome atzinīgi vērtē to, ka attiecībā uz šiem priekšlikumiem Padomē ir panākta vienošanās par vispārējo pieeju, kas ļauj sākt sarunas ar Eiropas Parlamentu. Tā aicināja turpināt darbu, lai minētos tiesību aktus varētu pieņemt 2011. gada jūnijā.

Jaunas kvalitātes nodrošināšana ekonomikas politikas koordinācijā – Pakts "Euro plus"

11. Pakts "Euro plus", par ko vienojās eurozonas valstu vai to valdību vadītāji, un kuram pievienojās Bulgārija, Dānija, Latvija Lietuva, Polija, Rumānija (sk. I pielikumu), vēl vairāk stiprinās ekonomikas un monetārās savienības ekonomikas pīlāru un ļaus sasniegt labāku ekonomikas politikas koordinācijas kvalitāti, lai uzlabotu konkurētspēju un tādējādi panāktu augstāku konverģences pakāpi, stiprinot mūsu sociālo tirgus ekonomiku. Paktam pēc izvēles var pievienoties arī citas dalībvalstis. Paktā tiks pilnībā respektēta vienotā tirgus integritāte.
12. Dalībvalstīm, kas parakstījušas paktu, ir, pamatojoties uz tajā iekļautajiem rādītājiem un principiem, jāpaziņo konkrētu darbību kopums, kas jāizpilda nākamo divpadsmit mēnešu laikā. Vairākas dalībvalstis jau ir paziņojušas par pirmajām saistībām. Visas iesaistītās dalībvalstis ar savām saistībām nāks klajā pēc iespējas drīz un jebkurā gadījumā laicīgi – tā, lai šīs saistības iekļautu attiecīgo valstu stabilitātes vai konverģences programmās un valsts reformu programmās, kuras ir jāiesniedz aprīlī, un lai tās izvērtētu Eiropadomes jūnija sanāksmē.

Banku nozares atveseļošana

13. Eiropas Banku iestāde un attiecīgās iestādes veic stresa testus. Eiropadome uzsver, ka ir svarīgi, lai šo profesionālapskates procesu veiktu ciešā sadarbībā ar valstu uzraudzītājiem, Eiropas Sistēmisko risku kolēģiju, Komisiju un Eiropas Centrālo banku, tādējādi palielinot rezultātu atbilstību un kvalitāti. Nodrošinās to, ka bankas sniegs plašu informāciju, tostarp par valstu parādiem to aktīvos.

14. Dalībvalstis vēl pirms rezultātu publiskošanas sagatavos konkrētas un vērienīgas stratēģijas vāju iestāžu pārstrukturēšanai, tostarp arī privātā sektora risinājumus (tiešs finansējums no tirgus vai no aktīvu pārdošanas), kā arī stingru regulējumu – ievērojot valsts atbalsta noteikumus – valdības atbalsta sniegšanai gadījumos, kad tas vajadzīgs.
15. Saskaņā ar Eiropadomes 2010. gada jūnija sanāksmē panākto vienošanos, būtu jāizpēta iespējas ieviest pasaules mēroga finanšu darījumu nodokli un jāvirza uz priekšu darbs šajā jomā. Eiropadome ņem vērā Komisijas nodomu vēlākais līdz 2011. gada rudenim sagatavot ziņojumu par nodokļiem finanšu nozarē.

Eurozonas stabilitātes mehānismu stiprināšana

16. Atgādinot, ka ir svarīgi eurozonā nodrošināt finanšu stabilitāti, Eiropadome pieņēma lēmumu, ar ko groza LESD, paredzot izveidot Eiropas stabilizācijas mehānismu (ESM). Tā aicina strauji uzsākt valstu apstiprinājuma procedūras, lai tas varētu stāties spēkā 2013. gada 1. janvārī.
17. Eiropadome pauž gandarījumu par lēmumiem, ko 11. martā pieņēma eurozonas valstu vai to valdību vadītāji, un apstiprina ESM vispārējās iezīmes (sk. II pielikumu). Tiks pabeigta ESM līguma sagatavošana un Eiropas finanšu stabilitātes instrumenta (EFSI) nolīguma grozījumi nolūkā nodrošināt tā faktiskās aizdošanas spējas EUR 440 miljardu apjomā, lai abus nolīgumus varētu parakstīt kopā līdz 2011. gada jūnija beigām.

II. LĪBIJA/DIENVIDU KAIMINREĢIONS

18. Eiropadome apsprieda situāciju Lībijā un apstiprināja secinājumus, ko 21. martā pieņēma Ārlietu padome. Atgādinot savu 11. marta deklarāciju, Eiropadome pauda gandarījumu pēc ANO Drošības padomes Rezolūcijas 1973 pieņemšanas, kurā ir izteikts princips par pienākumu nodrošināt aizsardzību, un uzsvēra savu apņēmību veicināt tās īstenošanu. Padome ir gandarīta arī par 19. marta Parīzes samitu, kas deva izšķirīgu ieguldījumu tās īstenošanā. Tā nosodīja to, ka Lībijas režīms joprojām klaji ignorē ANO Drošības padomes rezolūcijas 1970 un 1973, un arī vardarbīgo un brutālo apspiešanu, ko šis režīms joprojām vērs pret saviem pilsoņiem. Tā atzīmēja, ka darbības, ko veic saskaņā ar Drošības padomes piešķirtajām pilnvarām, būtiski sekmē apdraudēto civiliedzīvotāju un viņu apdzīvoto apgabalu aizsardzību un palīdz glābt civiliedzīvotāju dzīvības. Tiklīdz civiliedzīvotāji būs drošībā un pasargāti no uzbrukumu draudiem un ANO DP Rezolūcijas 1973 mērķi būs izpildīti, militārās operācijas tiks izbeigtas.

Eiropadome uzsvēra arābu valstu un jo īpaši Arābu Līgas svarīgo lomu, aktīvi atbalstot ANO DPR 1973 un krīzei rodot politisku risinājumu.

19. Saskaņā ar ANO DPR 1973 Eiropas Savienība kopā ar Arābu valstu līgu, Apvienoto Nāciju Organizāciju un Āfrikas Savienību pastiprinās tās centienus rast krīzei tādu risinājumu, kas atbilstu Lībijas tautas leģitīmajām prasībām. Eiropadome atkārtoja pulkvedim *Kadhafi* adresēto aicinājumu nekavējoties atkāpties, lai Lībija varētu strauji uzsākt organizētu un Lībijas iedzīvotāju vadītu pāreju uz demokrātiju ar plaša dialoga palīdzību, ņemot vērā arī nepieciešamību nodrošināt Lībijas suverenitāti un teritoriālo neaizskaramību. ES ir gatava palīdzēt sekmēt šo dialogu, tostarp ar Pagaidu pārejas nacionālo padomi, un atbalstīt jauno Lībiju ekonomiskā ziņā un tās jauno institūciju izveidē, to darot sadarbībā ar Apvienoto Nāciju Organizāciju, Arābu Līgu, Āfrikas Savienību un citiem.

20. Eiropas Savienība ir strauji reaģējusi, lai īstenotu sankcijas, kas noteiktas ar ANO DP rezolūcijām 1970 un 1973, tostarp nosakot papildu personas un vienības ES atsevišķajā sarakstā ar personām un vienībām, kam piemēro ierobežojošus pasākumus. Eiropas Savienība ir gatava ierosināt un pieņemt jaunas sankcijas, tostarp pasākumus, lai nodrošinātu, ka *Khadafi* režīms nesaņem ieņēmumus no naftas un gāzes. Dalībvalstis iesniegs līdzīgus priekšlikumus ANO Drošības padomē.
21. Humānā situācija Lībijā un uz tās robežām joprojām rada nopietnas bažas. ES turpinās sniegt humāno palīdzību visām skartajām personām, to darot ciešā sadarbībā ar visām iesaistītajām humānās palīdzības aģentūrām un NVO. ES ir izvērsusi plašumā un turpinās plānošanu humānās palīdzības atbalstam/civilās aizsardzības operācijām, tostarp ar jūras līdzekļiem.
22. Eiropadome ar gandarījumu atzīmēja raiti noritējušo referendumu par konstitūcijas grozījumiem, ko 19. martā rīkoja Ēģiptē un kas uzskatāms par svarīgu soli ceļā uz atvērtāku un demokrātiskāku politisko sistēmu.
23. Ņemot vērā, ka katrā valstī stāvoklis ir atšķirīgs, Eiropadome pauda nopietnas bažas par stāvokli Sīrijā, Jemenā un Bahreinā, stingri nosodīja vardarbības uzliesmojumu un spēka pielietojumu pret demonstrantiem un aicināja visas iesaistītās puses nekavējoties un bez priekšnosacījumiem iesaistīties jēgpilnā un konstruktīvā dialogā. Tā apstiprināja secinājumus, ko Ārlietu padome pieņēma 2011. gada 21. martā.

24. Strauji ir jāturpina darbs, lai atbilstīgi Eiropadomes 2011. gada 11. marta deklarācijai izveidotu jaunu partnerību ar reģionu. Šīs partnerības izveides pamatā būs dziļāka ekonomiska integrācija, plašāka piekļuve tirgiem un ciešāka politiska sadarbība, un tajā izmantos diferencētu un uz rezultātiem balstītu pieeju. Sākot īstenot 11. martā pieņemto pasākumu kopumu un pamatojoties uz Komisijas un Augstās pārstāves kopīgo paziņojumu, Eiropadome aicina gūt strauju progresu šādu pasākumu īstenošanā:
- ES un tās dalībvalstis palielinās humāno palīdzību;
 - pašreizējās palīdzības programmas Vidusjūras dienvidu reģiona valstīs tiks izskatītas un pārorientētas, ja iespējams – dialogā ar attiecīgajām valstīm;
 - par 1 miljardu EUR būtu jāpalielina EIB operācijām paredzētais maksimālais apjoms saistībā ar tām Vidusjūras reģiona valstīm, kas īsteno politiskas reformas, vienlaikus nesamazinot operācijas ES austrumu kaimiņvalstīs;
 - ERAB akcionāriem būtu jāapsver iespēja paplašināt bankas darbību, tajā ietverot dienvidu kaimiņreģionu;
 - nekavējoties būtu jāpieņem priekšlikumi par Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu izcelsmes noteikumiem, un Komisija tiek aicināta iesniegt priekšlikumus arī par citiem līdzekļiem, ar ko sekmēt tirdzniecību un ārvalstu tiešās investīcijas attiecīgajā reģionā īsākā, vidējā un ilgākā laikposmā.
25. Eiropadome pauž gandarījumu par neseno prezidentvalsts un Komisijas vizīti Ēģiptē, kas ir daļa no pirmā sarunu posma ar mērķi sekmēt vispusīgu pieeju migrācijai starp dienvidu kaimiņreģiona valstīm un Eiropas Savienību. Ņemot to vērā, Eiropadome aicina Komisiju laikus pirms Eiropadomes jūnija sanāksmes nākt klajā ar priekšlikumiem par vispārējo pieeju migrācijai un par mobilitātes partnerību.

26. Eiropadome arī gaida, ka Komisija pirms Eiropadomes jūnija sanāksmes iesniegs plānu, kā attīstīt migrācijas un bēgļu plūsmas pārvaldības spējas. Līdz 2011. gada jūnijam būtu jāpanāk vienošanās par *Frontex* spēju stiprināšanu. Vienlaikus Komisija darīs pieejamus papildu resursus, lai atbalstītu aģentūras 2011. gada operācijas "*Hermes*" un "*Poseidon*", un dalībvalstis tiek aicinātas nodrošināt papildu cilvēkresursus un tehniskos resursus. ES un dalībvalstis ir gatavas konkrēti apliecināt savu solidaritāti ar dalībvalstīm, ko vistiešāk skar migrācijas plūsmas, un atkarībā no notikumu attīstības sniegt vajadzīgo atbalstu.

III. JAPĀNA

27. Eiropas Savienība atbalstīs Japānas centienus pārvarēt grūtības, ar kurām tā saskārusies pēc zemestrīces un cunami, kas to piemeklēja, izraisot tik traģiskas sekas.
28. Saņēmusi Japānas valdības pirmo lūgumu, tā mobilizē palīdzības piegādes cietušajiem iedzīvotājiem. Vajadzības gadījumā tā ir gatava sniegt arī citu atbalstu. Kopumā ES ir ieinteresēta attīstīt sadarbību ar Japānu katastrofu seku likvidācijas jomā.
29. Eiropas Savienība atzinīgi vērtē Japānas iestāžu ātro un izlēmīgo rīcību, reaģējot uz traucējumiem finanšu tirgos. Tā pauž gandarījumu par G7 rīcību saistībā ar jenu. Tā ir gatava pilnībā sadarbīties ar Japānu, lai novērstu šo notikumu izraisītās ekonomiskās un finansiālās sekas, tostarp saistībā ar G8 un G20.
30. Raugoties nākotnē, Eiropadome atkārtoti uzsver ES un Japānas attiecību stratēģisko nozīmi. Nākamais samits ir jāizmanto, lai šīs attiecības nostiprinātu un lai apzinātu kopīgi risināmus jautājumus, tostarp, iespējams, uzsākot sarunas par brīvās tirdzniecības nolīgumu, ja Japāna vēlas *inter alia* risināt tādus jautājumus kā ar tarifiem nesaistīti šķēršļi un publiskā iepirkuma ierobežojumi.

31. Šajā sakarībā Eiropadome uzsver, ka pilnībā jāņem vērā pieredze, kas gūta no šiem notikumiem, un sabiedrībai jāsniedz visa vajadzīgā informācija. Atgādinot, ka energoavotu sadalījums ir dalībvalstu kompetencē, tā aicina prioritārā kārtā strādāt ar turpmāk norādītajiem aspektiem:

- būtu jāpārskata visu ES kodolelektrostaciju drošība, pamatojoties uz vispusīgu un pārredzamu apdraudējuma un drošības izvērtējumu ("stresa testi"); Eiropas Kodoldrošības jomas regulatoru grupa (*ENSREG*) un Komisija tiek aicinātas pēc iespējas drīzāk izstrādāt minēto testu darbības jomu un kārtību koordinētā sistēmā, ņemot vērā pieredzi, kas gūta saistībā ar negadījumu Japānā, pilnībā iesaistot dalībvalstis un pilnībā izmantojot pieejamās speciālistu zināšanas (īpaši Rietumeiropas Kodolregulatoru asociācijas speciālistu zināšanas); izvērtējumus veiks neatkarīgas valstu iestādes un izmantojot profesionālapskati, un par to rezultātiem, kā arī par jebkādiem nepieciešamiem turpmākiem pasākumiem, kas tiks veikti, būtu jāpaziņo Komisijai un *ENSREG*, un tie būtu jāpublisko; Eiropadome, pamatojoties uz Komisijas ziņojumu, līdz 2011. gada beigām izvērtēs sākotnējos atzinumus;
- kodolelektrostaciju drošības nodrošināšana ir prioritāte, kas noteikti nevar apstāties pie mūsu robežām; ES prasīs, lai līdzīgi "stresa testi" tiktu veikti ES kaimiņvalstīs un visā pasaulē attiecībā uz jau esošām un plānotām kodoliekārtām; šajā saistībā būtu pilnībā jāizmanto attiecīgas starptautiskas organizācijas;
- Eiropas Savienībā būtu jāīsteno visaugstākie kodoldrošības standarti, tie pastāvīgi jāuzlabo un jāveicina to piemērošana visā pasaulē;
- Komisija pārskatīs spēkā esošos tiesību aktus un regulējumu kodoliekārtu drošības jomā un līdz 2011. gada beigām ierosinās uzlabojumus, kas varētu būt vajadzīgi. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai pilnībā tiktu īstenota direktīva par kodoliekārtu drošību. Būtu pēc iespējas drīzāk jāpieņem ierosinātā direktīva par izlietotās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanu. Komisija tiek aicināta apsvērt, kā veicināt kodoldrošības uzlabošanu kaimiņvalstīs;

- cieši jāpārtrauga sekas pasaulei un Eiropas Savienībai, īpašu uzmanību pievēršot enerģijas un patēriņa preču cenu nestabilitātei, it īpaši saistībā ar G20.

PAKTS "EURO PLUS"
CIEŠĀKA EKONOMIKAS POLITIKAS KOORDINĀCIJA KONKURĒTSPĒJAI UN
KONVERĢENCEI

Par šo paktu vienojās eurozonas valstu vai to valdību vadītāji, un tam pievienojās Bulgārija, Dānija, Latvija, Lietuva, Polija, Rumānija, lai stiprinātu monetārās savienības ekonomikas pīlāru, sasniegtu jaunu ekonomikas politikas koordinācijas kvalitāti un uzlabotu konkurētspēju, tādējādi panākot augstāku konverģences pakāpi. Šis pakts pirmkārt skar jomas, kas ir valstu kompetencē un kas ir būtiskas, lai palielinātu konkurētspēju un nepieļautu nelabvēlīgu nelīdzsvarotību. Konkurētspēja ir svarīga, lai sekmētu straujāku un ilgtspējīgāku ES izaugsmi vidējā un ilgākā laikposmā, lai paaugstinātu iedzīvotāju ienākumu līmeni un lai saglabātu mūsu sociālos modeļus. Pārējās dalībvalstis tiek aicinātas piedalīties brīvprātīgi.

Šie atjauninātie centieni panākt ciešāku ekonomikas politikas koordināciju konkurētspējai un konverģencei balstās uz **četriem pamatprincipiem**.

- a. Tie *atbildīs Eiropas Savienībā pastāvošajai ekonomikas pārvaldībai un to stiprinās*, vienlaikus sniedzot papildu vērtību. Tie saskanēs ar pastāvošajiem instrumentiem un balstīsies uz tiem ("Eiropa 2020", Eiropas pusgads, integrētās pamatnostādnes, Stabilitātes un izaugsmes pakts un jaunā makroekonomikas uzraudzības sistēma). Būs vajadzīgi arī īpaši centieni, plašāki nekā šobrīd, un tiks paredzētas konkrētas saistības un rīcība, kuras būs vērienīgākas nekā tās, par ko jau panākta vienošanās, un kurām būs pievienots īstenošanas grafiks. Šīs jaunās saistības pēc tam iekļaus valstu reformu un stabilitātes programmās, un uz tām attieksies regulāra uzraudzības sistēma, turklāt Komisijai būs ļoti svarīga loma šo saistību izpildes pārraudzībā, iesaistot visus attiecīgos Padomes sastāvus un Eurogrupu. Eiropas Parlaments pildīs visas savas funkcijas atbilstoši tā kompetencei. ES līmenī tiks pilnībā iesaistīti sociālie partneri, izmantojot augstākā līmeņa trīspusējas sociālo lietu sanāksmes.
- b. Tie būs mērķtiecīgi, vērsti uz konkrētu rīcību un aptvers *prioritārās politikas jomas, kas ir būtiskas konkurētspējas un konverģences veicināšanai*. Tie galvenokārt attieksies uz rīcību tajās jomās, kuras ir dalībvalstu kompetencē. Izraudzītajās politikas jomās *valstu vai to valdību vadītāju līmenī vienosies par kopīgiem mērķiem. Iesaistītās dalībvalstis šos mērķus īstenos ar pašu izraudzītu politikas pasākumu kopumu, ņemot vērā konkrētās problēmas, ar ko tās saskaras*.
- c. *Katru gadu katras valsts vai tās valdības vadītājs uzņemsies konkrētās valsts saistības*. To darot, dalībvalstis ņems vērā labāko praksi un salīdzinās savu veikumu gan ar tiem, kas sasnieguši vislabākos rezultātus Eiropā, gan ar citiem stratēģiskajiem partneriem.

Saistību izpildi un to, kas panākts, īstenojot kopīgos politikas mērķus, ik gadu *politiski pārraudzīs valstu vai to valdību vadītāji* no eurozonas un iesaistītajām valstīm, balstoties uz Komisijas ziņojumu. Turklāt, pirms pieņemt nozīmīgu ekonomikas reformu, kurai varētu būt plašāka ietekme, dalībvalstis apņemas ikreiz apspriesties ar partneriem.

- d. Dalībvalstis, kuras piedalās paktā, ir apņēmiņas pilnas pabeigt vienotā tirgus izveidi, kam ir būtiska nozīme konkurētspējas stiprināšanai Eiropas Savienībā un eurozonā. Šis process pilnībā atbildīs Līgumam. ***Paktā tiks pilnībā respektēta vienotā tirgus integritāte.***

Mūsu mērķi

Dalībvalstis, kuras piedalās paktā, apņemas veikt visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai īstenotu šādus mērķus:

- veicināt konkurētspēju;
- veicināt nodarbinātību;
- vēl vairāk sekmēt publisko finanšu ilgtspēju;
- nostiprināt finanšu stabilitāti.

Katra iesaistītā dalībvalsts darīs zināmu, kādus konkrētus pasākumus tā veiks, lai sasniegtu šos mērķus. Ja kāda dalībvalsts varēs pierādīt, ka kādā jomā rīcība nav vajadzīga, tā to neietvers. ***Katra valsts pati ir atbildīga*** par to, kādas konkrētas politikas darbības tā izvēlas, lai sasniegtu kopīgos mērķus, ***taču īpaša uzmanība tiks pievērsta turpmāk izklāstīto iespējamo pasākumu kopumam.***

Konkrētas politiskās saistības un pārraudzība

To, kas panākts, īstenojot iepriekš minētos kopīgos mērķus, politiski pārraudzīs valstu vai to valdību vadītāji, pamatojoties uz virkni rādītāju, kuri ietvers konkurētspēju, nodarbinātību, fiskālo ilgtspēju un finanšu stabilitāti. Tiks apzinātas valstis, kas saskaras ar nopietnām problēmām kādā no šīm jomām, un tām būs jāapņemas konkrētā termiņā šīs grūtības pārvarēt.

a. Veicināt konkurētspēju

Panākto vērtēs, pamatojoties uz to, kas notiek algu un ražīguma jomā, un uz konkurētspējas korekciju vajadzībām. Lai novērtētu, vai algas mainās atbilstoši ražīgumam, noteiktā laikposmā novēros vienas vienības darbaspēka izmaksas (VVDI), to salīdzinot ar notiekošo citās eurozonas valstīs un galvenajās salīdzināmajās tirdzniecības partnervalstīs. Katrā valstī VVDI izvērtēs visā ekonomikā kopumā un katrā lielākajā nozarē (ražošana, pakalpojumi, kā arī starptautiski tirgojamu un netirgojamu preču un pakalpojumu nozares). Izmaksu liels un pastāvīgs pieaugums var izraisīt konkurētspējas zaudēšanu, jo īpaši tad, ja papildus pastāv arī pieaugošs tekošā konta deficīts un samazinās eksporta tirgus daļas. Rīkoties, lai palielinātu konkurētspēju, ir nepieciešams visās valstīs, bet īpaša uzmanība tiks pievērsta tām, kas šajā ziņā saskaras ar nopietnām problēmām. Lai nodrošinātu, ka izaugsme ir līdzsvarota un aptver visu eurozonu, tiks paredzēti konkrēti instrumenti un kopīgas ierosmes, lai veicinātu ražīgumu vismazāk attīstītajos reģionos.

Katra valsts būs atbildīga par to, kādas konkrētas politikas darbības tā izvēlas, lai veicinātu konkurētspēju, taču īpaša uzmanība tiks pievērsta turpmāk norādītajām reformām:

i) respektējot valstī pastāvošās sociālā dialoga un ražošanas attiecību tradīcijas – pasākumi, ar ko nodrošina izmaksu attīstību atbilstīgi ražīgumam, piemēram:

- pārskatīt algu noteikšanas sistēmas un vajadzības gadījumā centralizācijas pakāpi sarunu risināšanas procesā, un indeksācijas mehānismus, saglabājot sociālo partneru autonomiju kolektīvajā sarunu risināšanas procesā;
- nodrošināt to, lai vienošanās par darba samaksu publiskajā sektorā būtu labvēlīgas konkurētspējas veicināšanas pasākumiem privātajā sektorā (paturot prātā svarīgo "signāla" efektu, kas piemīt algām publiskajā sektorā);

ii) pasākumi ražīguma palielināšanai, piemēram:

- starptautiskas konkurences neskarto nozaru turpmāka "atvēršana", īstenojot pasākumus valstu mērogā, lai, pilnībā ievērojot Kopienas *acquis*, konkurences un efektivitātes veicināšanas nolūkos novērstu nepamatotus ierobežojumus profesionāliem pakalpojumiem un mazumtirdzniecības sektoram;
- konkrēti pasākumi, lai uzlabotu izglītības sistēmas un lai veicinātu pētniecību un attīstību, inovāciju un infrastruktūru;
- pasākumi, lai uzlabotu uzņēmējdarbības vidi, it īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem, tostarp samazinot pārmērīgas birokrātiskas prasības un uzlabojot tiesisko regulējumu (piemēram, maksātspējas likumus un tirdzniecības kodeksu).

b. Veicināt nodarbinātību

Labi funkcionējošs darba tirgus ir būtisks eurozonas konkurētspējai. Panākto izvērtēs, pamatojoties uz šādiem rādītājiem: ilgtermiņa bezdarba un jauniešu bezdarba līmenis un ekonomiski aktīva darbaspēka īpatsvars.

Katra valsts būs atbildīga par to, kādas konkrētas politikas darbības tā izvēlas, lai veicinātu nodarbinātību, taču īpaša uzmanība tiks pievērsta turpmāk norādītajām reformām:

- darba tirgus reformas, ar ko veicina "elastdrošību", samazina nedeklarētu darbu un palielina ekonomiski aktīva darbaspēka īpatsvaru;
- mūžizglītība;
- nodokļu reformas, piemēram, nodokļu samazināšana darbam, lai atmaksātos strādāt, vienlaikus saglabājot kopējos nodokļu ieņēmumus un veicot pasākumus, lai otrajiem pelnītājiem atvieglinātu iespēju kļūt par darbaspēka daļu.

c. Veicināt publisko finanšu ilgtspēju

Lai nodrošinātu Stabilitātes un izaugsmes pakta pilnīgu īstenošanu, vislielāko uzmanību pievēršis turpmāk uzskaitītajām jomām.

▪ Pensiju, veselības aprūpes un sociālo pabalstu ilgtspēja

To novērtēs, it īpaši pamatojoties uz ilgtspējības nepietiekamības rādītājiem ². Ar šiem rādītājiem mēra, vai parāds ir atmaksājamā līmenī, balstoties uz pašreizējiem politikas pasākumiem, it īpaši ņemot vērā pensiju shēmas, veselības aprūpes un sociālo pabalstu sistēmas, kā arī ņemot vērā demogrāfiskos apstākļus.

Reformas, kas vajadzīgas, lai nodrošinātu pensiju un sociālo pabalstu ilgtspēju un atbilstību, varētu ietvert:

- pensiju sistēmas saskaņošanu ar demogrāfisko stāvokli valstī, piemēram, saskaņojot faktisko pensionēšanās vecumu ar paredzamo dzīves ilgumu vai palielinot ekonomiski aktīva darbaspēka īpatsvaru;
- priekšlaicīgas pensionēšanās shēmu ierobežošanu un mērķtiecīgu stimulu izmantošanu, lai nodarbinātu gados vecākus darbiniekus (it īpaši vecuma grupā virs 55 gadiem).

² Ilgtspējības nepietiekamības jēdziens ietver rādītājus, par ko ir vienojusies Komisija un dalībvalstis, lai novērtētu fiskālo ilgtspēju.

Valstu fiskālās normas

Dalībvalstis, kuras piedalās paktā, apņemas savos valsts tiesību aktos iekļaut ES fiskālās normas, kas ir izklāstītas Stabilitātes un izaugsmes paktā. Dalībvalstis arī turpmāk pašas izvēlēsies, kādu konkrētu valsts juridisko instrumentu izmantot, tomēr tās nodrošinās, lai tas būtu pietiekami stingri saistošs un pastāvīgs (piem., konstitūcija vai pamatlikums). Katra valsts arī nolems, kā šīs normas konkrēti formulēt (piem., tās varētu būt izstrādātas kā "parāda bremzes", noteikumi attiecībā uz primāro bilanci vai noteikumi par izdevumiem), bet tām būtu jānodrošina fiskālā disciplīna gan valsts līmenī, gan zemākos līmeņos. Pilnībā ievērojot valstu parlamentu prerogatīvas, tiks paredzēta iespēja, ka pirms konkrētu fiskālo normu pieņemšanas par tām apspriežas ar Komisiju, lai nodrošinātu, ka ierosinātās normas ir savietojamas ar ES normām un sekmē to izpildi.

d. Nostiprināt finanšu stabilitāti

Spēcīga finanšu nozare ir svarīga eurozonas vispārējai stabilitātei. Ir sāta vispusīga reforma ES tiesību aktos par finanšu nozares uzraudzību un regulējumu.

Šajā sakarībā dalībvalstis apņemas ieviest valsts tiesību aktus par banku neregulējumu, pilnībā ievērojot Kopienas *acquis*. Regulāri tiks veikti stingri banku stresa testi, ko koordinēs ES līmenī. Turklāt ESRK priekšsēdētāju un Eurogrupas priekšsēdētāju aicinās regulāri informēt valstu vai to valdību vadītājus par tādiem jautājumiem saistībā ar makrofinansiālo stabilitāti un makroekonomikas norisēm eurozonā, attiecībā uz kuriem ir konkrēti jāīstojas. It īpaši katrā dalībvalstī tiks rūpīgi pārraudzīts banku, mājsaimniecību un nefinanšu uzņēmumu privātā parāda apjoms.

Papildus minētajiem jautājumiem tiks pievērsta uzmanība **nodokļu politikas koordinācijai**.

Tiešo nodokļu politika joprojām saglabājas valstu kompetencē. Pragmatiska nodokļu politikas koordinācija ir nepieciešams elements pastiprinātā ekonomikas politikas koordinācijā eurozonā, lai veicinātu fiskālo konsolidāciju un ekonomikas izaugsmi. Šajā sakarībā dalībvalstis apņemas iesaistīties strukturētās diskusijās par nodokļu politikas jautājumiem, tostarp lai nodrošinātu labākās prakses apmaiņu, nelabvēlīgas prakses novēršanu un priekšlikumus, kā apkarot krāpniecību un nodokļu nemaksāšanu.

Kopējas uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzes izstrāde varētu būt ieņēmumu ziņā neitrāls līdzeklis, kā nodrošināt konsekvenci starp valstu nodokļu sistēmām, vienlaikus ņemot vērā valstu nodokļu politikas stratēģijas, un veicināt fiskālo ilgtspēju un Eiropas uzņēmējdarbības konkurētspēju.

Komisija ir iesniegusi tiesību akta priekšlikumu par kopēju konsolidētu uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzi.

Konkrētas ikgadējas saistības

Lai apliecinātu patiesu apņemšanos ieviest pārmaiņas un nodrošināt vajadzīgo politisko stimulu ar mērķi panākt mūsu kopējos mērķus, dalībvalstis, kuras piedalās paktā, katru gadu augstākajā līmenī vienosies par konkrētu darbību kopumu, kas jāīsteno 12 mēnešu laikā. Par veicamo politikas pasākumu izvēli arī turpmāk būs atbildīga katra valsts pati, tomēr, tos izraugoties, tās īpaši apsvērs iepriekš minētos jautājumus. Šīs saistības atspoguļos arī katru gadu iesniegtajās valsts reformu programmās un stabilitātes programmās, ko saistībā ar Eiropas pusgadu izvērtēs Komisija, Padome un Eurogrupa.

II PIELIKUMS

ESM darbības nosacījumi

Eiropadome ir nolēmusi Līguma 136. pantam pievienot šādu punktu:

"Dalībvalstis, kuru naudas vienība ir euro, var izveidot stabilizācijas mehānismu, ko izmantos, ja obligāti vajadzīgs, lai nodrošinātu visas eurozonas stabilitāti. Jebkādas nepieciešamās finansiālās palīdzības piešķiršanai saskaņā ar šo mehānismu piemēros stingrus nosacījumus."

Saistībā ar šo lēmumu Eiropadome ir vienojusies, ka eurozonas dalībvalstīm ir jāizveido pastāvīgs stabilizācijas mehānisms – Eiropas stabilizācijas mehānisms (ESM). Šo ESM izmantos, pamatojoties uz savstarpēju vienošanos³, ja tas būs obligāti vajadzīgs, lai nodrošinātu visas eurozonas finanšu stabilitāti. Šis mehānisms pārņems Eiropas finanšu stabilitātes instrumenta (EFSI) un Eiropas finanšu stabilizācijas mehānisma (EFSM) funkcijas, lai sniegtu eurozonas dalībvalstīm ārēju finansiālu palīdzību laikā pēc 2013. gada jūnija.

Pieklūvi ESM finansiālajai palīdzībai sniegs, pamatojoties uz stingriem politikas nosacījumiem saskaņā ar makroekonomikas korekciju programmu un tādu rūpīgu analīzi par valsts parāda saglabāšanu atmaksājamā līmenī, ko veiks Komisija kopā ar SVF un saziņā ar ECB. Saņēmējai dalībvalstij prasīs ieviest piemērotu privātā sektora iesaistes veidu saskaņā ar konkrētajiem apstākļiem un pilnīgi atbilstīgi SVF praksei.

ESM faktiskās aizdošanas spējas būs EUR 500 miljardi⁴. Aizdošanas spēju atbilstību pārskatīs regulāri un vismaz ik pēc pieciem gadiem. ESM centīsies papildināt savas aizdošanas spējas, izmantojot SVF dalību finansiālās palīdzības darbībās, savukārt dalībvalstis, kas nav eurozonas dalībnieces, arī varēs piedalīties uz *ad hoc* pamata.

³ Lēmums, ko pieņem pēc savstarpējas vienošanās, ir lēmums, ko vienprātīgi pieņem dalībvalstis, kuras piedalās balsojumā, proti, ja kāda dalībvalsts atturas, tas nerada šķēršļus lēmuma pieņemšanai.

⁴ Laikā, kad notiks pāreja no EFSI uz ESM, kopējās aizdošanas spējas šo summu nepārsniegs.

Pārējā šā darbības nosacījumu dokumenta daļa attiecas uz galvenajām ESM struktūras iezīmēm.

Institucionālais veids

ESM izveidos ar līgumu starp eurozonas dalībvalstīm kā starpvaldību organizāciju saskaņā ar starptautiskajām publiskajām tiesībām, un tā atrašanās vieta būs Luksemburgā. ESM statūtus izklāstīs attiecīgā līguma pielikumā.

Uzdevums un finansēšanas stratēģija

ESM uzdevums būs mobilizēt finansējumu un sniegt finansiālu palīdzību, ievērojot stingrus nosacījumus, to eurozonas dalībvalstu vajadzībām, kurām ir vai draud smagas finanšu problēmas, un tādējādi nodrošināt visas eurozonas finanšu stabilitāti.

Eurozonas dalībvalstis iemaksās Eiropas stabilizācijas mehānismam summas, kas atbilst finanšu sankcijām, kuras tām piemērotas saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu un makroekonomikas nelīdzsvarotības procedūrām. Šīs summas veidos daļu no apmaksātā kapitāla.

ESM izmantos piemērotu finansēšanas stratēģiju, ar kuru var nodrošināt piekļuvi plašam finansējuma avotu klāstam un kura tam dod iespēju sniegt dalībvalstīm finansiālās palīdzības kopumu jebkuros tirgus apstākļos. Jebkurš ar to saistītais risks tiks ierobežots ar piemērotu aktīvu un pasīvu pārvaldību.

Pārvaldība

ESM tiks izveidota Valde, kuras sastāvā būs eurozonas dalībvalstu finanšu ministri (kā balsstiesīgie locekļi), kā arī ES ekonomikas un monetāro lietu komisārs un ECB priekšsēdētājs novērotāju statusā. Valde no savu balsstiesīgo locekļu vidus ievēlēs priekšsēdētāju.

Valde būs ESM augstākā lēmumu pieņemšanas struktūra un pēc savstarpējas vienošanās pieņems lēmumus par šādiem galvenajiem jautājumiem:

- finansiālās palīdzības piešķiršana;
- finansiālās palīdzības noteikumi;
- ESM aizdošanas spējas;
- izmaiņas piedāvāto instrumentu izvēlē.

Visus pārējos lēmumus Valde pieņems ar kvalificētu balsu vairākumu, ja vien nav noteikts citādi.

ESM tiks izveidota Direktoru padome, kas veiks konkrētus uzdevumus, ko tai būs deleģējusi Valde. Katra eurozonas dalībvalsts iecels vienu direktoru un vienu direktora vietnieku. Turklāt gan Komisija, gan ECB iecels Direktoru padomē vienu novērotāju un vienu novērotāja vietnieku. Visus lēmumus Direktoru padome pieņems ar kvalificētu balsu vairākumu, ja vien nav noteikts citādi.

Balsu īpatsvars Valdē un Direktoru padomē būs proporcionāls dalībvalstu attiecīgajām daļām ESM parakstītajā kapitālā. Par kvalificētu vairākumu uzskata 80 % balsu.

Valde iecels izpilddirektoru, kas būs atbildīgs par ESM ikdienas vadību. Izpilddirektors būs Direktoru valdes priekšsēdētājs.

Kapitāla struktūra

ESM centīsies iegūt un saglabāt visaugstāko kredītreitingu no svarīgākajām kredītreitingu aģentūrām.

ESM kopējais parakstītais kapitāls būs EUR 700 miljardi. No šīs summas EUR 80 miljardi būs nodrošināti apmaksātā kapitāla veidā, kuru eurozonas dalībvalstis no 2013. gada jūlija pakāpeniski iemaksās piecos vienādos gada maksājumos. Turklāt ESM rīcībā būs arī eurozonas dalībvalstu rezervētā pieprasāmā kapitāla un garantiju apvienojums kopsummā EUR 620 miljardu apmērā. Pārejas posmā no 2013. gada līdz 2017. gadam dalībvalstis vajadzības gadījumā – kurš gan ir maz ticams – apņemas paātrināti nodrošināt atbilstīgus instrumentus, lai attiecību starp apmaksāto kapitālu un neapmaksātajām ESM emisijām saglabātu vismaz 15 % apmērā.

Sadales atslēga attiecībā uz katras dalībvalsts ieguldījumu ESM kopējā parakstītajā kapitālā pamatosies uz pielikumā norādīto ECB apmaksātā kapitāla atslēgu. Ratificējot ESM izveides līgumu, dalībvalstis uzņemas juridiskas saistības sniegt savu ieguldījumu kopējā parakstītajā kapitālā.

Valde pēc savstarpējas vienošanās nolems, kad ir jāpielāgo kopējā parakstītā kapitāla apjoms vai kad ir jāpieprasa kapitāls, izņemot konkrētajos turpmāk aprakstītajos gadījumos. Pirmkārt, Direktoru padome ar vienkāršu balsu vairākumu var nolemt atjaunot – pieprasot kapitālu – apmaksātā kapitāla līmeni tad, ja apmaksātā kapitāla daudzums ir samazinājies zaudējumu rezultātā ⁵. Otrkārt, tiks ieviesta pieprasījuma garantijas procedūra, kas dod iespēju automātiski pieprasīt kapitālu no ESM akcionāriem, ja tas ir vajadzīgs, lai novērstu līdzekļu trūkumu gadījumos, kad jāveic maksājumi ESM kreditoriem. Katra akcionāra saistības nekādos apstākļos nepārsniegs tā daļu parakstītajā kapitālā.

Jebkurš tādas dalībvalsts ieguldījums parakstītajā kapitālā ⁶, kura ESM pievienosies pēc 2013. gada jūlija, tiks sniegts saskaņā ar tiem pašiem noteikumiem, ko piemēro sākotnējiem ieguldītājiem. Lēmumus par praktisko kārtību attiecībā uz parakstītā kapitāla kopējo apjomu un kapitāla sadali starp dalībvalstīm pieņems Valde pēc savstarpējas vienošanās.

⁵ Tās dalībvalsts balss, kuras saistību nepildīšana ir izlīdzināmā zaudējuma cēlonis, ir izslēgta no šā lēmuma pieņemšanas.

⁶ Ja dalībvalsts pievienojas eurozonai, tā attiecīgi kļūst par ESM dalībnieci ar visām tiesībām un pienākumiem.

Kamēr vien ESM nav bijis izmantots un ar noteikumu, ka faktiskās aizdošanas spējas nav mazākas par 500 miljardiem, ienākumus no ESM apmaksātā kapitāla ieguldījuma atmaksā dalībvalstīm, vispirms no tiem atvelkot darbības izmaksas. Pēc tam, kad ESM ir bijis pirmoreiz izmantots, ienākumus no ESM kapitāla ieguldījuma un finansiālās palīdzības darbībām saglabā ESM. Tomēr, ja apmaksātais kapitāls pārsniedz līmeni, kas ir vajadzīgs, lai saglabātu ESM aizdošanas spējas, Direktoru padome var ar vienkāršu balsu vairākumu pieņemt lēmumu izdalīt eurozonas dalībvalstīm dividendes, pamatojoties uz ieguldījuma sadales atslēgu.

Instrumenti

Atbilstīgi Līguma 136. panta grozījumam, ja obligāti vajadzīgs, lai nodrošinātu visas eurozonas stabilitāti, ESM nodrošinās finansiālo palīdzību, piemērojot stingrus nosacījumus saskaņā ar makroekonomikas korekciju programmu, atbilstīgi attiecīgās dalībvalsts nelīdzsvarotības smaguma pakāpei. To sniegs aizdevumu veidā. Tomēr tas izņēmuma kārtā var iejaukties parādu instrumentu primārajos tirgos, pamatojoties uz makroekonomikas korekciju programmu saskaņā ar stingriem nosacījumiem un ja tam piekritusi Valde pēc savstarpējas vienošanās.

- ESM sniegtais stabilitātes atbalsts

ESM var piešķirt īstermiņa vai vidēja termiņa stabilitātes atbalstu eurozonas dalībvalstij, kas saskaras ar smagām finanšu problēmām. Piekļuvei ESM stabilitātes atbalstam būs vajadzīga makroekonomikas korekciju programma ar adekvātiem politikas nosacījumiem atbilstīgi nelīdzsvarotības smaguma pakāpei attiecīgajā saņēmējā dalībvalstī. Programmas ilgums un aizdevumu atmaksāšanas termiņš būs atkarīgs no nelīdzsvarotības veida un saņēmējas dalībvalsts izredzēm atgūt piekļuvi finanšu tirgiem laikposmā, kad ir pieejami ESM līdzekļi.

▪ Primāro tirgu atbalsta instruments

ESM var primārajos tirgos iegādāties parādzīmes no dalībvalsts, kurai ir smagas finanšu problēmas, lai pēc iespējas palielinātu sniegtā atbalsta rentabilitāti. Noteikumus un kārtību, saskaņā ar kuru tiktu veikta parādzīmju pirkšana, precizēs lēmumā par finansiālās palīdzības noteikumiem.

Valde var pārskatīt ESM rīcībā esošos instrumentus un nolemt veikt izmaiņas piedāvāto instrumentu izvēlē.

SVF iesaiste

Finansiālās palīdzības sniegšanā ESM ļoti cieši sadarbosies ar SVF ⁷. Visos gadījumos aicinās aktīvi iesaistīties SVF – gan tehniskā, gan finansiālā ziņā. Analīzi par parādu saglabāšanu atmaksājamā līmenī kopīgi veiks Komisija un SVF saziņā ar Eiropas Centrālo banku (ECB). Politikas nosacījumus, kas ir saistīti ar ESM un SVF atbalstu, kopīgi apspriedīs Komisija un SVF saziņā ar ECB.

⁷ Tomēr ar to saprot, ka SVF iesaiste būs saskaņā ar tā pilnvarām atbilstīgi nolīgumu pantiem un SVF Valdes attiecīgām lēmumam un politikai.

Finansiālās palīdzības izmantošana, programmas uzraudzība un turpmāki pasākumi

Finansiālās palīdzības sniegšanu no ESM visos gadījumos sāks pēc kādas dalībvalsts lūguma pārējām eurozonas dalībvalstīm. Eurogrupa informēs Padomi par to, ka ir saņemts lūgums sākt atbalsta sniegšanu. Pēc šāda lūguma saņemšanas Valde aicinās Komisiju saziņā ar ECB izvērtēt, vai pastāv risks finanšu stabilitātei visā eurozonā kopumā, un kopā ar SVF un saziņā ar ECB veikt rūpīgu analīzi par attiecīgās dalībvalsts spēju saglabāt parādu atmaksājamā līmenī. Turpmākie soļi ESM finansiālās palīdzības izmantošanā būs šādi:

- ja tiek pieprasīts ESM stabilitātes atbalsts, Komisija kopā ar SVF un saziņā ar ECB izvērtēs saņēmējas dalībvalsts faktiskās finanšu vajadzības un nepieciešamās privātā sektora iesaistes veidu, kam vajadzētu būt saskaņā ar SVF praksi;
- pamatojoties uz šo izvērtējumu, Valde pilnvaros Komisiju kopā ar SVF un saziņā ar ECB risināt sarunas ar attiecīgo dalībvalsti par makroekonomikas korekciju programmu, kā izklāstīts Saprašanās memorandā;
- Komisija ierosinās Padomei lēmumu, ar ko atbalsta makroekonomikas korekciju programmu. Valde lems par finansiālās palīdzības piešķiršanu, kā arī par noteikumiem, saskaņā ar kuriem šāda palīdzība tiek sniegta. Pēc tam, kad Padome programmu būs pieņēmusi, Komisija parakstīs Saprašanās memorandu eurozonas dalībvalstu vārdā, par ko iepriekš būs panākta vienošanās ar Valdi. Direktoru padome pēc tam apstiprinās vienošanos par finansiālo palīdzību, kurā būs ietverti tehniskie aspekti saistībā ar sniedzamo finansiālās palīdzību;
- Komisija kopā ar SVF un saziņā ar ECB būs atbildīga par to, lai tiktu nodrošināta politikas nosacījumu ievērošanas uzraudzība saskaņā ar makroekonomikas korekciju programmas prasībām. Tā sniegs ziņojumu Padomei un Direktoru padomei. Pamatojoties uz šo ziņojumu, Direktoru padome pēc savstarpējas vienošanās lems par jaunu aizdevuma daļu izmaksāšanu;

- pēc apspriedes Valdē Padome var pieņemt lēmumu, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu, par uzraudzības īstenošanu pēc programmas izpildes, ko var turpināt tik ilgi, kamēr nav atmaksāts noteiktais finansiālās palīdzības apjoms.

Saskaņotība ar ES daudzpusējo uzraudzības sistēmu

Būs vajadzīgs ES dalībvalstu apstiprinājums, lai eurozonas dalībvalstīm ļautu dot Komisijai – kopā ar SVF un saziņā ar ECB – uzdevumu analizēt to, vai dalībvalstī, kas lūdz finansiālu palīdzību, parādi tiek saglabāti atmaksājamā līmenī, sagatavot korekciju programmu, ko nodrošina kopā ar finanšu atbalstu, kā arī pārraudzīt tās īstenošanu.

Kaut gan Valdei ir autonomas tiesības pieņemt lēmumu par starpvaldību sistēmā sniegtās finansiālās palīdzības piešķiršanu un kārtību, politikas nosacījumiem, kas paredzēti saskaņā ar pastiprināto uzraudzību vai makroekonomikas korekciju programmu, būtu jāsaskan ar ES uzraudzības sistēmu un jāgarantē ES procedūru ievērošana. Tālab Komisija ir iecerējusi ierosināt regulu, ar ko precizētu vajadzīgos procedūras pasākumus saskaņā ar Līguma 136. pantu, lai politikas nosacījumus iestrādātu Padomes lēmumos un lai nodrošinātu saskaņotību ar ES daudzpusējo uzraudzības sistēmu. Padome un Komisija regulāri informēs Eiropas Parlamentu par ESM izveidi un darbību.

Cenu noteikšana

Lēmumu par saņēmējai dalībvalstij sniedzamās finansiālās palīdzības cenu struktūru pieņems Valde.

ESM varēs izsniegt aizdevumus ar fiksētu vai mainīgu procentu likmi. ESM cenu politika būs saskaņota ar SVF cenu noteikšanas principiem un tajā iekļaus atbilstīgu uzcenojumu par risku, vienlaikus saglabājot cenas līmeni virs ESM finansēšanas izmaksu līmeņa.

ESM aizdevumiem piemēros šādu cenu struktūru:

- 1) ESM finansēšanas izmaksas;
- 2) maksa 200 bāzes punktu apjomā, ko piemēro visiem aizdevumiem;
- 3) piemaksa 100 bāzes punktu apjomā par aizdevuma summu, kas nav atmaksāta pēc 3 gadiem.

Fiksētas procentu likmes aizdevumiem, kuru maksājuma termiņš ir pēc vairāk nekā 3 gadiem, likme būs vidēji svērtā starp 200 bāzes punktiem par pirmajiem trīs gadiem un 200 bāzes punktiem plus 100 bāzes punktiem par pārējiem gadiem.

Cenu struktūra būs definēta ESM cenu politikā, kuru periodiski pārskatīs.

Privātā sektora iesaiste

1. Privātā sektora iesaistes kārtība

Katrā atsevišķā gadījumā, ja saņēmējai dalībvalstij piešķirs finansiālo palīdzību, tiks gaidīta pietiekama un samērīga privātā sektora iesaiste. Tādas iesaistes būtību un apjomu noteiks katrā gadījumā atsevišķi un tā būs atkarīga no parādu atmaksājamības analīzes saskaņā ar SVF praksi⁸ un no iespējamās ietekmes uz eurozonas finanšu stabilitāti.

⁸ Saskaņā ar SVF pieeju parāda līmeni uzskata par atmaksājamu, ja ir paredzams, ka aizņēmējs spēs turpināt atmaksāt savus parādus, neveicot nereāli lielu ienākumu un izdevumu korekciju. Tāds vērtējums nosaka finansējuma pieejamību un tā piemērotu apjomu.

a) Ja, pamatojoties uz parādu atmaksājamības analīzi, tiek secināts, ka ar makroekonomiskās korekcijas programmu reāli ir iespējams panākt valsts parāda atgriešanos atmaksājamā līmenī, saņēmēja dalībvalsts īstenos ierosmes, lai mudinātu galvenos privātos investorus saglabāt to kredītrisku (t.s. "Vīnes ierosmes" pieeja). Komisija, SVF, ECB un EBI cieši iesaistīsies tādu ierosmju pārraudzībā un īstenošanā.

b) Ja, pamatojoties uz parādu atmaksājamības analīzi, tiek secināts, ka ar makroekonomiskās korekcijas programmu nav iespējams panākt valsts parāda atgriešanos atmaksājamā līmenī, saņēmējai dalībvalstij tiks prasīts godprātīgi iesaistīties aktīvās sarunās ar tās kreditoriem ar mērķi nodrošināt, lai tie tieši iesaistītos parādu atmaksājama līmeņa sasniegšanā. Finansiālas palīdzības sniegšana būs atkarīga no tā, vai dalībvalstij ir ticams plāns un tā pauž pietiekami lielu apņēmību nodrošināt pienācīgu un samērīgu privātā sektora iesaisti. Plāna īstenošanā sasniegto progresu pārraudzīs saskaņā ar programmu un ņems vērā, pieņemot lēmumu par izmaksu.

Risinot sarunas ar kreditoriem, saņēmēja dalībvalsts ievēros turpmāk izklāstītos principus.

- *Samērīgums.* Dalībvalsts mēģinās rast risinājumus, kas ir samērīgi ar tās parādu atmaksājamības problēmu.
- *Pārredzamība.* Attiecīgā dalībvalsts iesaistīsies atklātā dialogā ar kreditoriem un laicīgi tiem nodrošinās attiecīgo informāciju.
- *Godīgums.* Dalībvalsts konsultēsies ar kreditoriem par valsts parāda atmaksas grafika maiņas vai pārstrukturēšanas pieeju, lai rastu risinājumu sarunu ceļā. Iespēju veikt pasākumus, ar ko samazina parāda neto pašreizējo vērtību, izskatīs tikai tad, ja tiks uzskatīts, ka neviena cita iespēja, visticamāk, nerasniegs gaidītos rezultātus

- *Pārrobežu koordinācija.* Izstrādājot privātā sektora iesaistes pasākumus, pienācīgi ņems vērā kaitīgas ietekmes un iespējamās pārneses risku attiecībā uz citām dalībvalstīm un trešām valstīm. Līdztekus attiecīgo pasākumu īstenošanai konkrētā dalībvalsts sniegs atbilstošu paziņojumu ar mērķi saglabāt visas eurozonas finanšu stabilitāti.

2. Kopējas rīcības klauzulas

Kopējas rīcības klauzulas no 2013. gada jūlija iekļaus visos jaunos eurozonas valdības vērtspapīros, kuru termiņš ir ilgāks nekā viens gads. Minēto kopējas rīcības klauzulu mērķis ir atvieglot valsts un tās privātā sektora kreditoru vienošanos saistībā ar privātā sektora iesaisti. Kopējas rīcības klauzulu iekļaušana obligācijā nenozīmēs lielāku saistību nepildīšanas vai parādu restrukturizācijas varbūtību attiecībā uz šo obligāciju. Tādēļ kopējas rīcības klauzulu iekļaušana neietekmēs valsts parāda kreditora statusu.

Kopējas rīcības klauzulu galvenie aspekti būs atbilstīgi tiem elementiem, ko pēc G10 ziņojuma par kopējas rīcības klauzulām parasti izmanto Apvienotās Karalistes un ASV tirgos. Kopējas rīcības klauzulas ieviešīs tā, lai saglabātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus eurozonas dalībvalstīs. Tas nozīmē tādu **identisku un standartizētu klauzulu** izmantošanu visās eurozonas dalībvalstīs, kas būtu saskaņotas attiecībā uz dalībvalstu izsniegtu vērtspapīru noteikumiem. To pamats būs **atbilstīgs kopējas rīcības klauzulām, kas ir pieņemtas Ņujorkas štata un Anglijas tiesībās.**

Kopējas rīcības klauzulās iekļaus **agregēšanas klauzulu**, kas tādu obligāciju turētāju kvalificētam vairākumam, kam ir dažādās emisijās izdotas obligācijas, kurās iekļauta šī klauzula un uz kurām attiecas vienas jurisdikcijas tiesību akti, ļauj izmantot vairākuma rīcības klauzulu gadījumā, ja kreditoru vairākumu, kas vajadzīgs pārstrukturēšanai, nevarētu sasniegt ar vienas emisijas obligācijām. Tiks ieviesta **atbilstīga pārstāvība**. Par vissvarīgākajiem jautājumiem – īpašajiem jautājumiem – (piemēram, galvenie atmaksāšanas noteikumi, obligāciju konversija vai maiņa) lems ar lielāku **balsu vairākumu** nekā par parastiem jautājumiem. Piemēros attiecīgas prasības, kas saistītas ar **kvorumu**. Izmaiņas, kas pieņemtas ar attiecīgajiem balsu vairākumiem, būs saistošas visiem obligāciju turētājiem.

Lai nodrošinātu pienācīgu balsojuma procesu, piemēros attiecīgu **balsstiesību atņemšanas** klauzulu. Ir paredzēts apspriest attiecīgas klauzulas, lai novērstu kaitniecisku tiesvedību.

Kopējas rīcības klauzulas ieviešīs standartizētā veidā, tādējādi nodrošinot, ka visās eurozonas jurisdikcijās to juridiskās sekas būs identiskas un eurozonas dalībvalstīs saglabās vienlīdzīgus konkurences apstākļus. Eurozonas dalībvalstis pieņems vajadzīgos pasākumus, lai kopējas rīcības klauzulas stātos spēkā.

Saskaņā ar iepriekš noteiktiem nosacījumiem eurozonas dalībvalstīm arī turpmāk – pēc 2013. gada jūnija – atļaus refinansēt atlikušo parādu, neizmantojot kopējas rīcības klauzulas, lai saglabātu veco obligāciju nepieciešamo likviditāti un eurozonas dalībvalstīm dotu pietiekami daudz laika pienācīgā veidā izdot jaunas obligācijas jebkādam atsauces termiņam. Detalizētus juridiskus pasākumus kopējas rīcības klauzulu iekļaušanai eurozonas valdības vērtspapīros pieņems pēc attiecīgām konsultācijām ar tirgus dalībniekiem un citām iesaistītajām pusēm, pamatojoties uz darbu, ko veiks Ekonomikas un finanšu komitejas apakškomiteja ES valsts parādu tirgu jautājumos, un tos pabeigs izstrādāt līdz 2011. gada beigām.

3. ESM privilēģēta kreditora statuss

Tāpat kā SVF, ESM sniegs finansiālu atbalstu dalībvalstij, ja tās regulārā piekļuve tirgus finansējumam būs pasliktinājusies. Ņemot to vērā, valstu vai to valdību vadītāji ir noteikuši, ka ESM – līdzīgā veidā kā SVF – piemēros privilēģēta kreditora statusu, vienlaikus piekrītot, ka SVF privilēģēta kreditora statuss tomēr būs augstāks.

Tas stāsies spēkā 2013. gada 1. jūlijā, neskarot jebkuras citas vienošanās noteikumus, kas panākta saistībā ar Eiropas finanšu stabilizācijas instrumentu (EFSI) un finansējumu Grieķijai.

EFSI un ESM pārejas noteikumi

Kā sākotnēji paredzēts, EFSI darbosies arī pēc 2013. gada jūnija, lai tādējādi pārvaldītu atlikušās obligācijas. Tas darbosies tik ilgi, kamēr būs saņemis pilnu maksājumu par finansējumu, kas piešķirts dalībvalstīm, atmaksājis tā saistības saistībā ar izsniegtiem finanšu instrumentiem un izpildījis jebkādas pienākumus attiecībā uz atlīdzību galvotājiem. Neizmaksātās un nefinansētās esošo aizdevumu mehānismu daļas būtu jāpārvieta uz ESM (piemēram, to daļu maksājumu un finansējumu, kas pienāksies tikai tad, kad ESM būs stājies spēkā). Konsolidētais EFSI un ESM aizdevums nepārsniedz EUR 500 miljardus.

Lai nodrošinātu sekmīgu pāreju no EFSI uz ESM, EFSI izpilddirektoram uzdos ESM izveides praktisko sagatavošanu. Par padarīto viņš regulāri ziņos Eurogrupas lietu darba grupai.

To dalībvalstu dalība, kas nav eurozonas dalībnieces

Dalībvalstis, kas nav eurozonas dalībnieces, līdzās ESM finansiālā atbalsta darbībās eurozonas dalībvalstīm var piedalīties uz *ad hoc* pamata. Ja dalībvalstis, kas nav eurozonas dalībnieces, piedalās šādās darbībās, tās būs pārstāvētas attiecīgajās ESM Valdes un Direktoru padomes sanāksmēs, kurās lemj par atbalsta piešķiršanu un uzraudzību. Tām laicīgi piešķirs piekļuvi jebkāda veida būtiskai informācijai, un ar tām pienācīgi konsultēsies. Eurozonas dalībvalstis atbalstīs ESM līdzvērtīga kreditora statusu, kā arī citu dalībvalstu līdzvērtīga kreditora statusu, kas sniedz divpusējus aizdevumus līdzās ESM.

Strīdu izšķiršana

Ja eurozonas dalībvalsts un ESM starpā rodas strīds saistībā ar ESM izveides līguma interpretāciju un piemērošanu, par šo strīdu lemj Valde. Ja dalībvalsts apstrīd šo lēmumu, strīda jautājumu saskaņā ar LESD 273. pantu iesniedz Tiesai.

Saistībā ar ESM un trešo pušu attiecībām piemērojamie reglamentējošie tiesību akti un jurisdikcija tiks noteikta juridiskos aktos un līgumu dokumentos, kas pēc tam stāsies spēkā starp ESM un minētajām trešām pusēm.

Pielikums: ESM ieguldījuma sadales atslēga, pamatojoties uz ECB atslēgu

Valsts	ISO	ESM atslēga
Austrija	AT	2,783
Beļģija	BE	3,477
Kipra	CY	0,196
Igaunija	EE	0,186
Somija	FI	1,797
Francija	FR	20,386
Vācija	DE	27,146
Grieķija	EL	2,817
Īrija	IE	1,592
Itālija	IT	17,914
Luksemburga	LU	0,250
Malta	MT	0,073
Nīderlande	NL	5,717
Portugāle	PT	2,509
Slovākija	SK	0,824
Slovēnija	SI	0,428
Spānija	ES	11,904
KOPĀ	EA17	100,0

Piezīmes. ESM atslēgas pamatā ir ECB kapitāla ieguldījuma sadales atslēga.

Dalībvalstis, kuru IKP uz vienu iedzīvotāju ir zemāks nekā 75 % no ES vidējā līmeņa, no pagaidu korekcijas labumu gūs 12 gadus pēc to pievienošanās eurozonai.

Šī pagaidu korekcija būs trīs ceturkšņus no NKI un ECB kapitāla daļu starpības (tātad 75 % no NKI daļas un 25 % no ECB kapitāla daļas), un to aprēķina šādi: $ESM \text{ atslēga} = ECB \text{ atslēgas daļa} - 0,75 * (ECB \text{ atslēgas daļa} - NKI \text{ daļa})$

Kompensācijas samazinājumu minētajām valstīm pārdala starp visām citām valstīm saskaņā ar to ECB atslēgas daļu.

NKI un IKP uz vienu iedzīvotāju 2010. gadā.

Avoti: ECB, Ameco un ECFIN ĢD aprēķini.